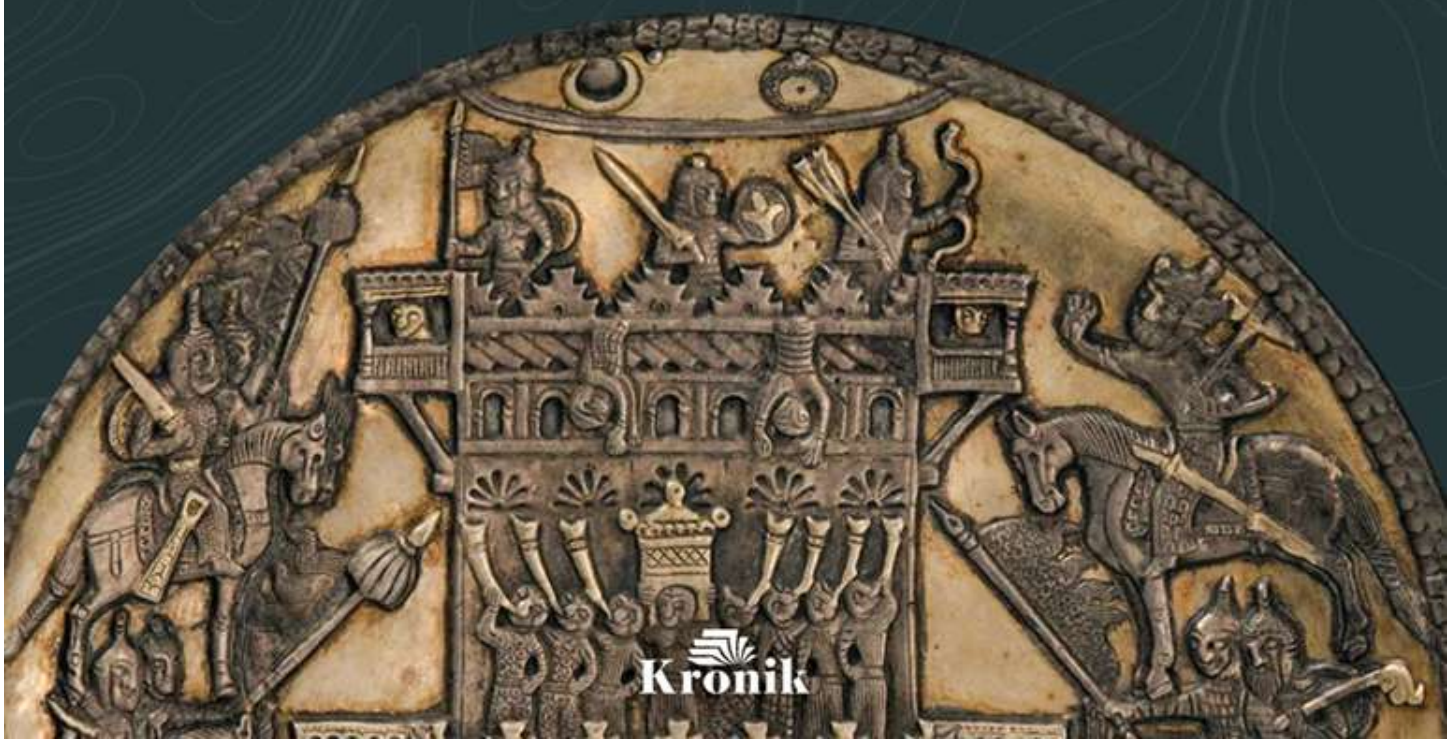

HAYRETTİN İHSAN ERKOÇ

YENİSEY'DEN SEYHUN'A TÜRKLER

Kırgızlar, Türgişler, Karluklar ve Oğuzlar

Kronik

Kronik

YENİSEY'DEN SEYHUN'A TÜRKLER
Kırgızlar, Türgişler, Karluklar ve Oğuzlar

—

HAYRETTİN İHSAN ERKOÇ

KRONIK KİTAP: 251
Asya Tarihi Dizisi: 25

YAYIN YÖNETMENİ
Adem Koçal

EDİTÖR
Can Uyar

KAPAK TASARIMI
Kutan Ural

MİZANPAJ
Kronik Kitap

1. Baskı, Kasım 2021, İstanbul

ISBN
978-625-7631-54-9

KRONİK KİTAP
Şakayıklı Sk. N°8, Levent
İstanbul - 34330 - Türkiye
Telefon: (0212) 243 13 23
Faks: (0212) 243 13 28
kronik@kronikkitap.com

Kültür Bakanlığı Yayıncılık Sertifika No: 49639

www.kronikkitap.com
kronikkitap

BASKI VE CİLT
Optimum Basım
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No: 51/1
34295 K. Çekmece / İstanbul
Telefon: (0212) 463 71 25
Matbaa Sertifika No: 41707

YAYIN HAKLARI
Bu kitabın Türkiye'deki tüm yayın hakları Kronik Yayıncılık A.Ş.'ye aittir. Tanıtım amacıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

Kronik

HAYRETTİN İHSAN ERKOÇ

1985 yılında Ankara'da doğdu. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nden mezun oldu (2002-2006). Yüksek lisansını Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı'nda yaptı (2006-2008) ve *Eski Türklerde Devlet Teşkilâtı (Gök Türk Dönemi)* başlıklı teziyle tamamladı. Aynı yerde aldığı doktora eğitimini (2009-2015) ise *General Li Jing'in Askerî Düşüncesi ve Doğu Göktürk Kağanlığı'nın Çöküşü* başlıklı teziyle bitirdi. Doktora sırasında Avusturya'da Alpen-Adria Universität Klagenfurt Institut für Geschichte'de Erasmus değişim öğrencisi olarak eğitim aldı (2010-2011). 2011-2017 yılları arasında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Genel Türk Tarihi Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak çalıştı. 2017'de aynı anabilim dalına yardımcı doçent olarak atandı, 2018-2020 arasında Dr. Öğretim Üyesi olarak çalışmaya devam etti. 2020 yılında Genel Türk Tarihi alanında Doçent unvanını aldı ve görevini hâlen burada Doç. Dr. olarak sürdürmektedir. Göktürk dönemi ağırlıklı olmak üzere İslam-öncesi Türklerde teşkilat, ordu, din, mitoloji ve toplumsal yapı gibi konular çalışmaktadır. *Sunzi Bingfa'nın İngilizce ve Türkçe Çevirileri* (İstanbul, 2017) başlıklı kitabının ve Hasan Enver Paşa'nın makalelerinden yayına hazırladığı *Türklerin Menşeine Dair* (İstanbul, 2021) başlıklı kitabın yanı sıra yurtiçi ve yurtdışında yayımlanmış çeşitli makaleleri, kitap bölümleri, bildirileri ile çevirileri bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 7
KISALTMALAR 19

KIRGIZLAR 23
Kırgızların Kökenleri 24
Kırgız Adı 27
Kırgız Siyasî Tarihi 30
Kırgız Kültürü 41

TÜRGİŞLER 49
Türgişlerin Kökenleri 49
Türgiş Adı 55
Türgiş Siyasî Tarihi 57
Türgiş Kültürü 78

KARLUKLAR 81
Karluk Adı ve Karlukların Kökenleri 81
Karluk Siyasî Tarihi 88
Karluk Kültürü 105

OĞUZLAR 109
Oğuz Adı 110
Oğuzların Kökenleri 114
Oğuz Siyasî Tarihi ve Kültürü 116
Oğuz Boyları 143
Oğuz Mitolojisi 158

KAYNAKÇA 163
DİZİN 181

ORTA ASYA'NIN DERİNLERİNDEN TÜRKLERİN KÖKENİNE YOLCULUK...

İslam-öncesi Türk Tarihi denildiğinde ilk akla gelenler genellikle Hunlar, Göktürkler ve Uygurlardır. Ancak bu dönemde önemli roller oynamış ve Türk tarihine damga vurmuş başka topluluklar da vardır. Büyük devletler kurmadıkları için yeterince ilgi görmeyen bu topluluklar arasında Kırgızlar, Türgişler, Karluklar ve Oğuzlar bulunmaktadır.

MÖ 3. yüzyılda Yenisey kıyılarında ortaya çıkan ve bilinen en eski Türk topluluklarından birisi olan ***Kırgızlar***, aynı zamanda adlarını en uzun süre koruyan Türk halkı olmuşlardır. Tarihleri boyunca Hunlar, Göktürkler, Uygurlar ile Moğollara bağlanmışlar, bu devletlere karşı sıklıkla ayaklanmışlar ve 840'ta Uygur Kağanlığı'nı yıkarak Türk tarihinin akışını değiştirmişlerdir. ***Türgişler*** ise, 7. yüzyılda Batı Göktürk Kağanlığı'nın topraklarında yaşayan On Okların bir boyu olarak ortaya çıkmışlardır. 766'da yıkılana kadar Göktürklerle mücadele etmişler, Türkistan'daki Arap ve Çin ilerleyişlerini de durdurmuşlardır.

7. yüzyılın ilk yarısında Altayların batısında Göktürklerle akraba bir halk olarak ortaya çıkan ***Karluklar***, Göktürklere ve Uygurlara bağlanmışlarsa da fırsat buldukça ayaklanmışlardır. Tarihte oynadıkları en önemli rollerden birisi, 751 yılındaki Talas Savaşı'nda Abbasîleri destekleyerek Çinlilerin Türkistan'daki yayılmalarını sona erdirmiş olmalarıdır. Karluklar, Müslüman olan ilk Türk topluluklarından birisidir. ***Oğuzlar***, 8.-11. yüzyıllar arasında bir Yabguluk olarak Seyhun'un kuzeyinde yaşamış bir Türk halkıdır. Bugünkü Türkiye, Azerbaycan ile Türkmenistan gibi ülkelerde yaşayan Türklerin çoğunun ataları olan Oğuzlar, kalabalık boylardan oluşmuşlar ve komşularıyla yoğun çatışmalar yaşamışlardır. Bir bölümü Avrupa'ya göç ederken çoğu Müslüman olarak Selçukluların ve sonrasında Osmanlılar, Akkoyunlular, Karakoyunlular ve Safevîler gibi devletlerin kuruluşunu sağlamıştır.

Doç. Dr. Hayrettin İhsan Erkoç, **Yenisey'den Seyhun'a Türkler** adlı bu kitabıyla Kırgızlar, Türgişler, Karluklar ve Oğuzların dünyasına Eski Türk yazıtları, Çin kaynakları ve İslamî kaynaklarla ışık tutuyor.

Kronik
kronikkitap.com kronikkitap
ISBN: 978-625-7631-54-9
9 786257 631549